

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)
2004. gada 16. septembrī *

Lieta C-465/01

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam,

ko 2001. gada 4. decembrī cēla

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv J. Saks [*J. Sack*], pārstāvis, kas norādīja adresi
Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Austrijas Republiku, ko pārstāv H. Dosi [*H. Dossi*], pārstāvis, kas norādīja adresi
Luksemburgā,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — vācu.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*],
tiesneši R. Šintgens [*R. Schintgen*] (referents), R. Silva de Lapuerta
[*R. Silva de Lapuerta*], P. Kūris [*P. Kūris*] un Dž. Arestis [*G. Arestis*],

ģenerāladvokāts F. Dž. Džeikobss [*F. G. Jacobs*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā lēmumu, kas pieņemts pēc ģenerāladvokāta uzklaušīšanas, izlemt lietu
bez tiesas sēdes un ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar prasības pieteikumu Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka Austrijas
Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek:

a) EKL 39. pants un Padomes 1968. gada 15. oktobra Regulas (EEK) Nr. 1612/68
par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā (OV L 257, 2. lpp.), ko groza

Padomes 1992. gada 27. jūlija Regula (EEK) Nr. 2434/92 (OV L 245, 1. lpp., turpmāk tekstā — “Regula Nr. 1612/68”), 8. pants, kā arī Eiropas Ekonomikas zonas līguma (OV 1994, L 1, 3. un 572. lpp., turpmāk tekstā — “EEZ līgums”) 28. pants attiecībā uz to, ka darbaņēmējiem, kas ir citu Eiropas Savienības vai Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstu pilsoņi, ir liegtas tiesības tikt ievēlētiem darba kamerās;

- b) Kapienu noslēgto līgumu noteikumi ar vairākām trešajām valstīm, kas paredz diskriminācijas aizlieguma principu attiecībā uz darba nosacījumiem par labu darbaņēmējiem, kuri nāk no šīm trešajām valstīm un kuri likumīgi strādā kādā no dalībvalstīm, attiecībā uz to, ka šiem darbaņēmējiem ir liegtas tiesības tikt ievēlētiem uzņēmuma komitejā un darba kameras pilnsapulcē.

Atbilstošās tiesību normas

Attiecīgie Kapienu tiesību noteikumi

2. Saskaņā ar EKL 39. pantu:

“1. Kopienā nodrošina darbaņēmēju pārvietošanās brīvību.

2. Pārvietošanās brīvība nozīmē to, ka likvidē jebkādu dalībvalstu darbaņēmēju diskrimināciju pilsonības dēļ attiecībā uz nodarbinātību, atalgojumu un citiem darba un nodarbinātības nosacījumiem.

[..]

4. Šis pants neattiecas uz nodarbinātību valsts dienestā.”

3 Regulas Nr. 1612/68 pirmā apsvēruma redakcija ir šāda:

“tā kā vēlākais līdz pārejas laika beigām Kopienā būtu jānodrošina darba ņēmēju brīva pārvietošanās; tā kā, lai sasniegtu šo mērķi, ir jānovērš jebkāda ar pilsonību saistīta darba ņēmēju diskriminācija attiecībā uz nodarbināšanu, atalgojumu un citiem darba un nodarbinātības nosacījumiem, kā arī jānodrošina šādiem darba ņēmējiem tiesības brīvi pārvietoties Kopienā, lai strādātu algotu darbu, izņemot ierobežojumus, kas ir saistīti ar valsts drošību, sabiedrisko kārtību un veselības aizsardzību”.

4 Regulas Nr. 1612/68 7. un 8. pants ir iekļauts tās pirmajā daļā, kas regulē “nodarbinātību un darba ņēmēju ģimenes”, II sadaļā ar nosaukumu “Nodarbinātība un vienlīdzīga attieksme”.

5 Minētais 7. pants paredz:

“1. Darba ņēmējam, kas ir dalībvalsts pilsonis, citā dalībvalstī pilsonības dēļ nedrīkst piemērot citādus darba un nodarbinātības nosacījumus, kā minētās valsts darba

ņēmējiem, īpaši attiecībā uz atalgojumu, atlaišanu un bezdarba gadījumā — atjaunošanu darbā vai atkārtotu pieņemšanu darbā.

2. Šāds darba ņēmējs bauda tādas pašas sociālās un nodokļu priekšrocības, kā attiecīgās valsts darba ņēmēji.

[..]

4. Jebkura koplīguma, individuāla līguma vai jebkura cita kolektīva regulējuma klauzula par tiesībām uz darbu, nodarbinātību, atalgojumu un citiem darba vai atlaišanas nosacījumiem nav spēkā tiktāl, ciktāl tā izvirza vai pieļauj diskriminējošus nosacījumus attiecībā uz darba ņēmējiem, kas ir citu dalībvalstu pilsoņi.”

6 Regulas Nr. 1612/68 8. pants paredz:

“Darba ņēmējs, kas ir dalībvalsts pilsonis un strādā citā dalībvalstī, bauda tādas pašas tiesības uz dalību arodbiedrībās un no tās izrietošajām tiesībām, to skaitā balsttiesības; viņam var neļaut piedalīties publisko tiesību subjektu pārvaldē un ieņemt amatus valsts iestādēs. Bez tam viņam ir tiesības piedalīties darba ņēmēju pārstāvju organizācijās uzņēmumā. Šis pants neietekmē atsevišķu dalībvalstu normatīvos aktus, kas piešķir plašākas tiesības darba ņēmējiem no citām dalībvalstīm. Ar šo svītro 2. punktu.

Šo pantu Padome pārskata, balstoties uz Komisijas ierosinājumu, ko iesniedz ne vēlāk kā divu gadu laikā.”

7 EEZ līguma 28. pants nosaka:

“1. Starp EK dalībvalstīm un EBTA valstīm nodrošina darba ņēmēju brīvu pārvietošanos.

2. Šī brīvā pārvietošanās nozīmē to, ka ir aizliegta jebkāda EK dalībvalstu un EBTA valstu darba ņēmēju diskriminācija pilsonības dēļ attiecībā uz nodarbinātību, atalgojumu un citiem darba un nodarbinātības nosacījumiem.

[..]

4. Šā panta noteikumi neattiecas uz nodarbinātību valsts dienestā.

[..]”

8 Kopiena ir noslēgusi vairākus līgumus ar trešajām valstīm — tostarp līgumu, ar ko veido asociāciju starp Eiropas Ekonomikas Kopienu un Turciju, Eiropas līgumus, kas veido asociācijas ar Centrālās un Austrumeiropas valstīm, kā arī sadarbības un

asociācijas līgumus ar Magrebas valstīm — atbilstoši kuriem darba ņēmēji no attiecīgajām trešajām valstīm, kuri likumīgi strādā kādas dalībvalsts teritorijā, bauda jebkāda veida diskriminācijas pilsonības dēļ aizlieguma principu attiecībā uz darba nosacījumiem un atalgojumu.

Valsts tiesiskais regulējums

- 9 Austrijā *Arbeiterkammergesetz* (likums “Par darba kamerām”, *BGBI.* 1991/626, *BGBI.* I 1998/166 publicētajā redakcijā, turpmāk tekstā — “AKG”) 1. pantā paredz, ka darba kameru un federālo darba un darba ņēmēju kameru (turpmāk tekstā — “darba kameras”) mērķis ir pārstāvēt un veicināt sociālās, ekonomiskās un kulturālās abu dzimumu darba ņēmēju intereses.
- 10 Minētām kamerām, kas ir publisko tiesību subjekti un kurās visi darba ņēmēji galvenokārt ir uzņemti, veicot dalības maksu, ir arī padomdevēja funkcija likumdošanas jautājumos.
- 11 Viena no darba kameru institūcijām ir pilnsapulce (*AKG* 46. pants). To ievēl uz pieciem gadiem (*AKG* 18. panta 1. punkts) balsstiesīgie darba ņēmēji vienlīdzīgās, tiešās un aizklātās vēlēšanās saskaņā ar balsu proporcionalitātes principu (*AKG* 19. pants). Atbilstoši *AKG* 20. panta 1. punktam, balsstiesīgi ir visi darba ņēmēji, kas vēlēšanu dienā ir attiecīgās darba kameras biedri.

12 Attiecībā uz tiesībām tikt ievēlētām *AKG* 21. pants paredz:

“Tiesības tikt ievēlētiem kādā no darba kamerām ir šo kameru biedriem, kas vēlēšanu dienā:

1) ir sasnieguši 19 gadu vecumu un

2) pēdējo piecu gadu laikā vismaz divus gadus Austrijā ir bijuši ar dalību minētajā kamerā saistītās darba vai nodarbinātības attiecībās, un

3) ir tiesīgi tikt ievēlēti valsts padomē neatkarīgi no ievēlēšanai noteiktās vecuma prasības.”

13 Atbilstoši *Bundesverfassungsgesetz* (Federālais Konstitucionālais likums) 26. panta 4. punktam:

“Ievēlēt var ikvienu vīriešu vai sieviešu dzimuma personu, kam vēlēšanu dienā ir Austrijas pilsonība un kas 19 gadu vecumu ir sasniegusi pirms vēlēšanu gada 1. janvāra.”

- 14 Uzņēmumu komitejas, kuru izveide ir obligāta visos noteikta lieluma Austrijas uzņēmumos, aizstāv attiecīgo uzņēmumu darba ņēmēju intereses un jo īpaši rūpējas par to, lai tiktu ievēroti tiem par labu pieņemtie tiesību noteikumi.
- 15 *Arbeitsverfassungsgesetz* (Darba organizācijas likums, *BGBI.* 1974/22, *BGBI.* 1993/460 publicētajā redakcijā) 53. panta 1. punkta, kas paredz nosacījumus tiesībām tikt ievēlētām uzņēmumu komitejās, redakcija ir šāda:

“Tiesības tikt ievēlētām ir ikvienam darba ņēmējam:

- 1) a) kas ir Austrijas pilsonis vai

b) kas ir EEZ ligumslēdzējvalsts pilsonis, un
- 2) kas vēlēšanu pasludināšanas dienā ir 19 gadu vecs, un
- 3) kas iestādē vai šīs iestādes pakļautībā esošā uzņēmumā strādā vismaz sešus mēnešus, un
- 4) kam neatkarīgi no Austrijas pilsonības nosacījuma nav liegtas tiesības piedalīties valsts padomes vēlēšanās [..].”

Pirmstiesas procedūra

- 16 Uzskatot, ka Austrijas tiesiskais regulējums nav saderīgs ar Kopienas tiesību prasībām, ciktāl, no vienas puses, tas ļauj darba kamerās ievēlēt tikai Austrijas pilsoņus un, no otras puses, liedz iespēju tikt ievēlētam darba kamerās un uzņēmuma komitejās darba ņēmējiem, kuri ir pastāvīgi nodarbināti kādā no dalībvalstīm un kuru izcelsmes valsts ir noslēgusi ar Kopienas līgumu, saskaņā ar ko viņiem ir tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi attiecībā uz darba nosacījumiem, Komisija savā 1999. gada 9. jūlija brīdinājuma vēstulē lūdza Austrijas Republiku divu mēnešu laikā sniegt savus apsvērumus.
- 17 1999. gada 6. septembrī Austrijas valdība atzina sava tiesiskā regulējuma nesaderību ar tās pienākumiem atbilstoši Kopienas tiesībām tikt, cik tas attiecas uz darba ņēmējiem, kuri ir citu Kopienas un EEZ dalībvalstu pilsoņi, pie tam norādot, ka attiecīgais valsts tiesiskais regulējums sakarā ar Kopienas tiesību tiešo piemērojamību nav spēkā. Neskatoties uz to, pieņemšanas procesā ir nepieciešami grozījumi nolūkā paplašināt tiesību tikt ievēlētam darba kamerās piemērošanu, attiecinot tās uz visiem darba ņēmējiem neatkarīgi no pilsonības. Turpretī šī valdība apstrīd Komisijas apgalvojumu saistībā ar darba ņēmējiem, kuriem ar trešajām valstīm, kas ir to izcelsmes valstis, noslēgts līgums nodrošina vienlīdzīgu attieksmi attiecībā uz darba nosacījumiem, ciktāl tie likumīgi veic atalgotu darbu kādā no dalībvalstīm.
- 18 Tā kā Austrijas regulējumā netika ieviesti nekādi grozījumi, Komisija 2000. gada 29. decembrī Austrijas Republikai nosūtīja argumentētu atzinumu, aicinot pieņemt nepieciešamos pasākumus, lai divu mēnešu laikā pēc šī paziņojuma saņemšanas izpildītu tai ar EKL 39. pantu, Regulas Nr. 1612/68 8. pantu un EEZ līguma 28. pantu, kā arī ar iepriekš minētajiem Kopienas noslēgtajiem divpusējo līgumu nosacījumiem uzliktos pienākumus.

- 19 Tā kā Austrijas valdības atbildes uz šo argumentēto atzinumu, kas izklāstītas divās 2001. gada 27. februāra un 12. aprīļa vēstulēs, nesniedza jaunu informāciju, Komisija nolēma celt šo prasību.

Par prasību

- 20 Savas prasības pamatojumam Komisija norāda divus iebildumus. Pirmais iebildums attiecas uz to, ka citu Savienības un EEZ dalībvalstu pilsoņiem ir liegtas tiesības tikt ievēlētiem darba kamerās. Otrs iebildums attiecas uz to, ka darba ņēmējiem, kuru izcelsme ir trešā valsts, kuri ir pastāvīgi nodarbināti Austrijā un uz kuriem attiecas starp Kopienu un viņu izcelsmes valstīm noslēgtie līgumi, kas paredz diskriminācijas aizlieguma principu attiecībā uz darba nosacījumiem, ir liegtas tiesības tikt ievēlētiem darba kameru pilnsapulcēs un uzņēmumu komitejās.
- 21 Abu šo iebildumu pamatotība ir jāpārbauda secīgi.

Par pirmo iebildumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 22 Atbilstoši Komisijas uzskatam, Austrijas tiesību regulējumā paredzētais nosacījums, saskaņā ar kuru tiesības tikt ievēlētam darba kamerās ir atkarīgas no Austrijas pilsonības esamības, ir acīmredzami nesaderīgas ar EKL 39. pantu, Regulas Nr. 1612/68 8. panta pirmo daļu, kā tos interpretējusi Tiesa, kā arī ar EEZ līguma 28. pantu, kas ietver līdzīgus noteikumus.

- 23 No 1991. gada 4. jūlija sprieduma lietā C-213/90 *ASTI (Recueil, I-3507. lpp., turpmāk tekstā — “spriedums ASTI I”)* un 1994. gada 18. maija sprieduma lietā C-118/92 *Komisija/Luksemburga (Recueil, I-1891. lpp., turpmāk tekstā — “spriedums ASTI II”)* izriet, ka valsts regulējums, kas darbaņēmējiem, kuri ir citas dalībvalsts pilsoņi, liedz tiesības tikt ievēlētiem tādās organizācijās kā profesionālās kameras, kurās šīs personas ir uzņemtas obligātā kārtā un kurās tām obligāti ir jāmaksā dalības maksa, un kas aizsargā un pārstāv darbaņēmēju intereses, veicot padomdevēja funkciju likumdošanas jomā, ir pretrunā EKL 39. pantā un Regulas Nr. 1612/68 8. panta pirmajā daļā minētajam diskriminācijas pilsonības dēļ aizlieguma principam. Šis pats secinājums attiecas arī uz EEZ līguma 28. pantu, kura nozīmīgie noteikumi ir formulēti identiski EKL 39. pantam.
- 24 Austrijas valdība lūdz noraidīt iebildumu, norādot, ka darba kameras ir publisko tiesību subjekti, kas lielā mērā piedalās publiskās varas īstenošanā, un tādēļ visiem ārvalstu darbaņēmējiem ir liegtas tiesības tikt ievēlētiem šajās organizācijās.

Tiesas vērtējums

- 25 Lai lemtu par šī iebilduma pamatotību, vispirms ir jāatgādina, ka darbaņēmēju brīvas pārvietošanās Eiropas Savienības iekšienē jomā EKL 39. panta 2. punkts veido pirmām kārtām tikai precizējošu noteikumu vispārējam diskriminācijas pilsonības dēļ aizliegumam, kas minēts EKL 12. panta pirmajā daļā, un paredz jebkādu dalībvalstu darbaņēmēju diskriminācijas pilsonības dēļ aizliegumu attiecībā uz nodarbinātību, darba samaksu un citiem darba un nodarbinātības nosacījumiem.

- 26 Šis princips tiek atgādināts vairākos Regulas Nr. 1612/68 noteikumos, jo īpaši tās 7. un 8. pantā.
- 27 Jo īpaši Regulas Nr. 1612/68 8. panta pirmā daļa paredz, ka darbaņēmējs, kas ir dalībvalsts pilsonis un strādā citā dalībvalstī, bauda tādas pašas tiesības uz dalību arodbiedrībās un no tā izrietošajām tiesībām un tam ir tiesības tikt ievēlētam darbaņēmējus pārstāvošās uzņēmuma organizācijās. Šis pants neietekmē atsevišķu dalībvalstu normatīvos aktus, kas piešķir plašākas tiesības darbaņēmējiem no citām dalībvalstīm.
- 28 Šajā sakarā Tiesa spriedumos *ASTI I* un *ASTI II* jau ir nospriedusi, ka šis noteikums ir piemērojams balsstiesībām un tiesībām tikt ievēlētam vēlēšanās, kas tiek rīkotas organizāciju ietvaros, kā, piemēram, profesionālās kamerās, kurās darbaņēmējus uzņem obligātā kārtā un kurās tie maksā dalības maksu, un kas nodarbojas ar to interešu aizsardzību un pārstāvību.
- 29 Kas attiecas uz EEZ līguma 28. panta 2. punktu, tā redakcija ir gandrīz identiska EKL 39. panta 2. punkta redakcijai.
- 30 Šajā kontekstā no EKL 39. panta 2. punkta, Regulas Nr. 1612/68 8. panta pirmās daļas un EEZ līguma 28. panta 2. punkta izriet, ka darbaņēmējiem, kas ir citu dalībvalstu vai Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas valsts (turpmāk tekstā – “EBTA”) pilsoņi un kas strādā citā dalībvalstī, ir jābauda tādas pašas tiesības kā uzņēmējas dalībvalsts pilsoņiem, jo īpaši attiecībā uz darba nosacījumiem un, konkrētāk, ar arodbiedrībām saistītās tiesības, tai skaitā tiesības tikt ievēlētam organizācijā, kas pārstāv un aizsargā darbaņēmēju intereses, kā, piemēram, Austrijas darba kameras.

- 31 Ir skaidrs, ka atbilstoši šajā prasībā norādītajam valsts tiesību regulējumam tiesības tikt ievēlētām minētajās kamerās ir atkarīgas no Austrijas pilsonības esamības, ko neapstrīd arī šis dalībvalsts valdība.
- 32 Šāds nosacījums, ko izpilda tikai Austrijas darbaņēmēji, veido ārvalstu darbaņēmēju tiešu diskrimināciju.
- 33 No tā izriet, ka Austrijas Republikas tiesiskais regulējums, ar ko darbaņēmējiem, kas ir citu Eiropas Savienības dalībvalstu vai EBTA valstu pilsoņi, liedz tiesības tikt ievēlētiem darba kamerās vienīgi tādēļ, ka šīs personas nav Austrijas pilsoņi, ir pretrunā pamatprincipam, ar ko ir pamatoti iepriekš minētie Kopienu tiesību noteikumi par jebkāda veida diskriminācijas pilsonības dēļ aizliegumu.
- 34 Šo secinājumu nekādi neatspēko Austrijas valdības argumentācija, saskaņā ar kuru Austrijas darba kameras ir publisko tiesību subjekti, kas piedalās publiskās varas īstenošanā.
- 35 No spriedumiem *ASTI I* un *ASTI II* izriet, ka valsts tiesiskais regulējums, kas citu dalībvalstu pilsoņiem liedz balsstiesības un/vai tiesības tikt ievēlētiem vēlēšanās tādā organizācijā kā profesionālā kamera, kurās šīs personas tiek uzņemtas obligātā kārtā un kurās tiem ir jāmaksā dalības maksa, un kas nodarbojas ar to interešu aizsardzību, kā arī pārstāvību, ir pretrunā diskriminācijas pilsonības dēļ aizlieguma pamatprincipam neatkarīgi no tā, ka minētajām kamerām, atbilstoši valsts tiesībām, ir publisko tiesību subjektu raksturs un tās īsteno padomdevēja funkciju likumdošanas jomā.

- 36 Austrijas valdība tomēr nav iesniegusi nevienu pierādījumu, kas ļautu secināt, ka Austrijas darba kamerām pēc būtības ir raksturīgas atšķirīgas īpašības nekā attiecīgajām Luksemburgas profesionālajām kamerām, saistībā ar kurām pasludināti iepriekš minētie spriedumi.
- 37 Turklāt, kas attiecas konkrēti uz Austrijas darba kamerām, Tiesa jau ir nospriedusi, ka pilsonības nosacījums, kuram Austrijas tiesiskais regulējums pakļauj tiesības tikt ievēlētām minētajās kamerās, nav saderīgs ar 1980. gada 19. septembra Lēmuma Nr. 1/80 "Par Asociācijas izveidošanu" (turpmāk tekstā — "Lēmums Nr. 1/80") 10. panta 1. punktā minēto principu, ko pieņēmusi Asociācijas padome, kas izveidota ar Asociācijas līgumu starp Eiropas Ekonomikas Kopienu un Turciju, ko 1963. gada 12. septembrī Ankarā parakstīja Turcijas Republika, no vienas puses, un EEK dalībvalstis un Kopiena, no otras puses, un kas Kopienas vārdā ir noslēgts, apstiprināts un ratificēts ar Padomes 1963. gada 23. decembra Lēmumu 64/732/EEK (OV 1964, 217, 3685. lpp.; turpmāk tekstā — "EEK un Turcijas Asociācijas līgums"), par jebkāda veida diskriminācijas pilsonības dēļ aizliegumu darba nosacījumu jomā (2003. gada 8. maija spriedums lietā C-171/01 *Wählergruppe Gemeinsam, Recueil*, I-4301. lpp.).
- 38 1980. gada 19. septembra Lēmuma Nr. 1/80 10. panta redakcija ir gandrīz identiska EKL 39. panta 2. punktam un EEZ līguma 28. panta 2. punktam.
- 39 Jebkurā gadījumā ir jāpiebilst, ka, atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai, EKL 39. pantā paredzētā regulējuma nepiemērošana darbībām, kas saistītas ar piedalīšanos publiskās varas īstenošanā, ir pamatbrīvības izņēmums, kurš tādējādi ir jāinterpretē, stingri ievērojot to, kas nepieciešams, lai nodrošinātu intereses, kuras dalībvalstīm atļauts aizsargāt. No tā izriet, ka šis izņēmums nevar pamatot to, ka dalībvalsts jebkura veida darbību publisko tiesību iestādēs, kā, piemēram, Austrijas darba

kamerās, vispārējā veidā pakļauj pilsonības nosacījumam. Šis izņēmums tikai, iespējams, ļauj liegt ārvalstu darba ņēmējiem līdzdalību noteiktās attiecīgo organizāciju darbībās, kas kā tādas faktiski nosaka tiešu piedalīšanos publiskās varas īstenošanā (skat., jo īpaši, iepriekš minēto spriedumu *ASTI I*, 19. punkts, un iepriekš minēto spriedumu *Wählergruppe Gemeinsam*, 92. punkts).

40 Iepriekš minētā sprieduma *Wählergruppe Gemeinsam* 93. punktā, atsaucoties uz sprieduma *ASTI I* 20. punktu, Tiesa ir secinājusi, ka aizliegumu ārvalstu darba ņēmējiem, kas bauda vienlīdzīgu attieksmi attiecībā uz darba samaksu un citiem darba nosacījumiem, īstenot tiesības tikt ievēlētām darba ņēmēju intereses pārstāvošā un aizsargājošā organizācijā, kā, piemēram, Austrijas darba kamerā, nevar attaisnot nedz ar attiecīgās organizācijas juridisko raksturu, ko nosaka valsts tiesības, nedz ar apstākli, ka noteiktas šīs organizācijas funkcijas varētu ietvert piedalīšanos publiskās varas īstenošanā.

41 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Komisijas pirmais iebildums ir pamatots.

Par otro iebildumu

Lietas dalībnieku argumenti

42 Attiecībā uz aizliegumu darba ņēmējiem — to trešo valstu pilsoņiem, ar kurām Kopiena ir noslēgusi līgumu, kas šiem darba ņēmējiem nodrošina vienlīdzīgu attieksmi attiecībā uz darba nosacījumiem — īstenot tiesības tikt ievēlētiem uzņēmumu komitejās un darba kamerās Komisija uzskata, ka nav nekāda pamata

interpretēt jēdzienu “darba nosacījumi” šaurākā nozīmē, nekā tas ir EK līgumā. Turklāt pat tad, ja attiecīgie darba ņēmēji, kuru izcelsme ir trešās valstis, nebauda Līgumā nodrošinātās darba ņēmēju brīvas pārvietošanās tiesības, tie, kuri pastāvīgi strādā kādā no dalībvalstīm, nedrīkstētu atrasties tiesiski mazāk labvēlīgā situācijā nekā viņu kolēģi, kuri ir Kopienas pilsoņi. Tieši šāds ir diskriminācijas pilsonības dēļ aizlieguma mērķis, kas minēts šajā prasībā norādītajos līgumos.

- 43 Austrijas valdība iebilst, ka jēdziens “darba nosacījumi” Komisijas norādīto līgumu izpratnē neietver attiecīgo darba ņēmēju, kuri ir trešo valstu pilsoņi, tiesības piedalīties vēlēšanās darba ņēmēju intereses pārstāvošās likumīgās organizācijās, kā, piemēram, darba kamerās un uzņēmumu komitejās. Minētajam jēdzienam ir šaurāka nozīme nekā šim pašam EKL 39. pantā minētajam jēdzienam, no vienas puses, tādēļ, ka šis pēdējais noteikums ir precizēts Regulas Nr. 1612/68 8. panta 1. punktā un nepārprotami attiecas uz arodbiedrību un tām pielīdzināmām tiesībām, turpretī starptautisko līgumu ietvaros tieši šāda precizējuma nav, un, no otras puses, tādēļ, ka šiem līgumiem ir mazāk pretenciozi mērķi nekā Līgumam, jo tie neparedz darba ņēmēju brīvu pārvietošanos. Šādos apstākļos Komisijas otrais iebildums nav pamatots.

Tiesas vērtējums

- 44 Šajā sakarā no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka 37. panta 1. punkta pirmais ievilkums Līgumā par asociācijas izveidi starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Polijas Republiku, no otras puses, kas Kopienу vārdā noslēgts un apstiprināts ar Padomes un Komisijas 1993. gada 13. decembra Lēmumu 93/743/*Euratom*/EOTK/EK (OV L 348, 1. lpp.), paredz darba ņēmējiem, kas ir Polijas pilsoņi un likumīgi strādā kādas dalībvalsts teritorijā, tiesības uz vienlīdzīgu

attieksmi attiecībā uz darba nosacījumiem tāpat, kā tās ar EK līguma 48. panta 2. punktu ir piešķirtas Kopienu pilsoņiem (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem — EKL 39. panta 2. punkts; 2002. gada 29. janvāra spriedums lietā C-162/00 *Pokrzeptowicz-Meyer, Recueil*, I-1049. lpp., 41. punkts).

- 45 Tāpat Asociācijas līguma starp Eiropas Ekonomikas Kopienu un Turciju ietvaros Tiesa nosprieda, ka Lēmuma Nr. 1/80 10. panta 1. punkts, kura redakcija ir gandrīz identiska EKL 39. panta 2. punktam, attiecībā uz darba nosacījumiem darba ņēmējam, kam ir Turcijas pilsonība un kas ir nodarbināts šīs valsts likumīgajā darba tirgū, katrai dalībvalstij uzliek tādus pašus pienākumus, kādi ir piemērojami citu dalībvalstu pilsoņiem (iepriekš minētais spriedums *Wählergruppe Gemeinsam*, 77. punkts).
- 46 Kā tas iepriekš tika norādīts minētā sprieduma 37. punktā, iepriekš minētais spriedums *Wählergruppe Gemeinsam* skar konkrēti pilsonības nosacījumu, no kā Austrijas regulējumā ir atkarīgas tiesības tikt ievēlētām Austrijas darba kamerās.
- 47 Tomēr, kā Komisija pareizi norāda, nav nekāda pamata jebkāda veida diskriminācijas pilsonības dēļ aizlieguma principu darba nosacījumu jomā, kas norādīts starp Kopienu un trešajām valstīm noslēgto līgumu klauzulās, interpretēt savādāk, nekā tas ir darīts Līguma ietvaros, kas, starp citu, pēc analogijas ir piemērota ar Poliju un Turciju noslēgtajos līgumos (skat. šī sprieduma 44.–46. punktu).
- 48 Kā pirmā iebilduma ietvaros tikko konstatēts attiecībā uz Eiropas Savienību un EEZ, kā arī šo pašu iemeslu pēc, ir jāuzskata, ka minētais princips iestājas pret to, ka

pilsoniem, kuri bauda kāda līguma, kas ietver tādu pašu klauzulu, aizsardzību un kuri likumīgi strādā kādā no dalībvalstīm, ir piemērojams tāds regulējums, kāds ir spēkā Austrijā, proti, kas liedz tiesības tikt ievēlētam darba ņēmēju intereses pārstāvošās un aizsargājošās organizācijās, kā, piemēram, darba kamerās un uzņēmumu komitejās, tikai tādēļ, ka ieinteresētajām personām ir citas valsts pilsonība.

- 49 Diskriminācijas pilsonības dēļ aizlieguma princips, kas paredzēts attiecīgajos līgumos, nosaka, ka visi darba ņēmēji, kuri ir kādas attiecīgās trešās valsts pilsoņi vai iedzīvotāji, bauda tiesības uz tādiem pašiem darba nosacījumiem un, jo īpaši, tādā pašā veidā var piedalīties darba ņēmēju interešu aizsargājošu un pārstāvošu organizāciju vēlēšanās. Atšķirīga attieksme pilsonības dēļ ir pretrunā šim pamatprincipam.
- 50 Austrijas valdības izvirzītie argumenti, ar ko tā pamato pretēju apgalvojumu, nav pieņemami.
- 51 No vienas puses, pamatojoties uz iepriekš minētā sprieduma *Wählergruppe Gemeinsam* 81. līdz 86. punktā sīkāk izklāstītajiem iemesliem, apstāklis, ka jēdziens “citi darba nosacījumi”, kas norādīts EK līguma 48. panta 2. punktā (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem — EKL 39. panta 2. punkts) un kas precizēts Regulā Nr. 1612/68, jo īpaši tās 8. panta pirmajā daļā, attiecas konkrēti uz arodbiedrību un tām pielīdzināmām tiesībām, turpretī attiecīgo divpusējo līgumu ietvaros šāda precizējuma nav, nekādi nenozīmē, ka minētajam jēdzienam ir šaurāka nozīme nekā EKL 39. panta 2. punktā norādītā un ka tas tādēļ neietver attiecīgo darba ņēmēju, kuru izcelsme ir trešās valstis, tiesības uz tādiem pašiem nosacījumiem kā

[dalībvalstu] pilsoņiem piedalīties darbaņēmēju interešu aizsargājošu un pārstāvošu organizāciju vēlēšanās.

- 52 No otras puses, ne tikai no dažādos starp Kopienu un trešajām valstīm noslēgtajos līgumos ietvertā diskriminācijas aizlieguma darba nosacījumu jomā redakcijas, kas būtībā ir identiska EKL 39. panta 2. punkta redakcijai, bet arī no šo līgumu un Līguma konteksta un mērķu salīdzinājuma izriet, ka nav nekāda pamata piešķirt šim noteikumam citu saturu, nekā Tiesa to ir piešķirusi EK līguma 48. panta 2. punktam (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem — EKL 39. panta 2. punkts) spriedumos *ASTI I* un *ASTI II* (skat., pēc analogijas, iepriekš minēto spriedumu *Wählergruppe Gemeinsam*, 88. un 89. punkts).
- 53 Turklāt šāda interpretācija ir vienīgā, kas atbilst attiecīgo līgumu mērķim un kontekstam, jo fakts, ka darbaņēmēji, kas ir trešo līgumslēdzēju valstu pilsoņi, likumīgi strādā kādas dalībvalsts teritorijā un bauda tādus pašus darba nosacījumus kā darbaņēmēji, kuri ir dalībvalstu pilsoņi, ir nozīmīgs elements, lai izveidotu piemērotus ietvarus minēto migrējošo darbaņēmēju tālākai integrācijai uzņēmējā dalībvalstī (skat., pēc analogijas, iepriekš minēto spriedumu *Pokrzeptowicz-Meyer*, 42. punkts, un *Wählergruppe Gemeinsam*, 79. punkts).
- 54 Ņemot vērā šo vērtējumu, arī otrais Komisijas iebildums ir pieņemams.

55 Līdz ar to Komisijas prasība uzskatāma par kopumā pamatotu.

56 Tātad ir jāatzīst, ka:

- liedzot darbaņēmējiem, kas ir citu Eiropas Savienības dalībvalstu vai Eiropas Ekonomikas zonas pilsoņi, tiesības tikt ievēlētiem darba kamerās, Austrijas Republika nav izpildījusi tai ar EKL 39. pantu, Regulas Nr. 1612/68 8. pantu, kā arī ar EEZ līguma 28. pantu uzliktos pienākumus;

- liedzot darbaņēmējiem — to trešo valstu pilsoņiem, ar kurām Kopiena ir noslēgusi līgumu, kas paredz diskriminācijas aizlieguma principu attiecībā uz darba nosacījumiem par labu minētajiem darbaņēmējiem, kuri pastāvīgi strādā kādā no dalībvalstīm — tiesības tikt ievēlētiem uzņēmumu komitejās un darba kameru pilnsapulcēs, Austrijas Republika nav izpildījusi tai ar šo līgumu nosacījumiem uzliktos pienākumus.

Par tiesāšanās izdevumiem

57 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam, lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas

dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Austrijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums ir nelabvēlīgs, tad Austrijas Republikai ir jāatlīdzina tiesāšanās izdevumi.

Ar šādu pamatojumu

Tiesa (otrā palāta)

nospiež:

- 1) a) **liedzot darbaņēmējiem, kas ir citu Eiropas Savienības dalībvalstu vai Eiropas Ekonomikas zonas pilsoņi, tiesības tikt ievēlētiem darba kamerās, Austrijas Republika nav izpildījusi tai ar EKL 39. pantu, Padomes 1968. gada 15. oktobra Regulu (EEK) Nr. 1612/68 par darbaņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā, ko groza Padomes 1992. gada 27. jūlija Regula (EEK) Nr. 2434/92, kā arī ar Eiropas Ekonomikas zonas līguma 28. pantu uzliktos pienākumus;**
  - b) **liedzot darbaņēmējiem — to trešo valstu pilsoņiem, ar kurām Kopiena ir noslēgusi līgumu, kas paredz diskriminācijas aizlieguma principu attiecībā uz darba nosacījumiem par labu minētajiem darbaņēmējiem, kuri pastāvīgi strādā kādā no dalībvalstīm, tiesības tikt ievēlētiem uzņēmumu komitejās un darba kameru pilnsapulcēs, Austrijas Republika nav izpildījusi tai ar šo līgumu nosacījumiem uzliktos pienākumus;**
- 2) **Austrijas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

[Paraksti]